

De natuurlijke volière voor fazanten: meer dan mooi groen

Een mooie volière is prettig om naar te kijken, maar een goed ingerichte volière doet veel meer dan dat. Voor sierfazanten is inrichting direct verbonden met welzijn, gedrag, rust en soms zelfs broedsucces.

In de natuur brengen fazanten een groot deel van hun tijd door met scharrelen, zoeken, krabben, stofbaden, schuilen en observeren. Ze leven niet op een kale vlakte. Toch zien we in de praktijk nog regelmatig volières met veel open zand, weinig structuur en maar één of twee schuilplekken. Voor de eigenaar is dat overzichtelijk, maar voor de vogel is het vaak minder prettig.

Een goede volière geeft vogels keuze. Ze kunnen zich laten zien, maar ook terugtrekken. Ze kunnen foerageren, maar ook rusten. Ze kunnen elkaar ontwijken wanneer dat nodig is. Juist die keuzevrijheid maakt een groot verschil.

Wat levert een natuurlijk ingerichte volière op?

Een goed beplante en logisch ingerichte volière kan helpen bij:

- meer natuurlijk gedrag
- minder stress
- minder onderlinge agressie
- betere schuilmogelijkheden
- meer activiteit gedurende de dag
- betere bescherming tegen zon, wind en regen
- meer insecten en afwisseling
- natuurlijkere nestplaatsen
- meer rust tijdens de broedperiode

Vooraf bij koppels of kleine groepen kan inrichting het verschil maken tussen voortdurende spanning en een rustige, stabiele situatie.

Praktische bouwstenen voor een betere volière

1. Werk met lagen

Een goede natuurlijke volière bestaat niet alleen uit planten “aan de rand”. Probeer te denken in lagen.

Bijvoorbeeld:

- lage begroeiing voor dekking
- struiken voor beschutting
- hogere beplanting voor schaduw
- open stukjes voor lopen en foerageren
- droge plekken voor stofbaden
- rustige hoeken voor nestgedrag

Juist de afwisseling maakt de volière interessant.

2. Zorg voor zichtbrekers

Zichtbrekers zijn enorm belangrijk. Wanneer vogels elkaar voortdurend kunnen zien, kunnen dominante dieren blijven najagen. Een struik, bamboe pol, scherm of takkenril kan al genoeg zijn om de spanning te doorbreken.

Goede zichtbrekers:

- bamboe
- hazelaar
- takkenbossen
- rietmatten
- coniferen of groenblijvende struiken
- natuurlijke schermen van snoeihout

Zichtbrekers geven ondergeschikte vogels de kans om letterlijk uit beeld te verdwijnen. Dat verlaagt stress.

3. Maak niet alles té netjes

Veel liefhebbers houden van een verzorgde volière, en terecht. Maar té netjes kan ook té kaal worden. Een beetje blad, losse takken, houtsnippers of natuurlijke bodemstructuur stimuleert scharrelgedrag.

Fazanten zijn nieuwsgierige vogels. Ze zoeken graag tussen bladeren, onder struiken en langs randen. Een volière waar iets te ontdekken valt, houdt vogels actiever en natuurlijker.

4. Denk aan veilige beplanting

Niet elke plant is geschikt. Kies bij voorkeur sterke, niet-giftige soorten die tegen wat pikken, krabben en mest kunnen.

Interessante keuzes zijn vaak:

- bamboe voor groenblijvende dekking
- hazelaar voor structuur en insecten
- vlier voor natuurlijke uitstraling en bessen
- meidoorn voor dichte beschutting
- wilg voor snelle groei en takmateriaal
- siergrassen voor lage dekking
- framboos of braam op plekken waar dat beheersbaar blijft

Let bij stekelige planten wel op de soort, de plek en de beschikbare ruimte. Wat in een grote volière prima werkt, kan in een kleine volière te scherp of te dicht worden.

5. Vergeet de bodem niet

De bodem bepaalt voor een groot deel hoe gezond een volière blijft. Een volledig natte, modderige bodem geeft problemen. Een volledig kale, stoffige bodem is ook niet ideaal.

Streef naar afwisseling:

- droge zandplek voor stofbaden
- goed drainerende loopruimte

- strooisel of blad onder struiken
- eventueel houtsnippers op natte plekken
- geen langdurige mestophoping rond voer en water

Een goede bodem is droog genoeg voor hygiëne, maar natuurlijk genoeg voor gedrag.

6. Maak voer zoeken interessanter

Niet al het voer hoeft altijd in één bak aangeboden te worden. Een deel van het voer kan, afhankelijk van soort en situatie, verspreid worden aangeboden om natuurlijk zoekgedrag te stimuleren.

Denk aan:

- wat graan of zaden uitstrooien in droge bodembedekking
- meelwormen of insecten beperkt aanbieden als verrijking
- groenvoer ophangen of op verschillende plekken aanbieden
- bladeren of strooisel gebruiken om zoekgedrag te stimuleren

Let wel op dat basisvoer schoon en droog beschikbaar blijft. Verrijking is een aanvulling, geen vervanging van goed voer.

7. Kijk eens door de ogen van de vogel

Een eenvoudige, maar nuttige vraag is: “Als ik een fazant was, waar zou ik mij veilig voelen?”

Loop eens rustig langs de volière en kijk kritisch:

- Kan de vogel zich verstoppen?
- Kan een hen weg van een opdringerige haan?
- Is er schaduw op het heetste moment van de dag?
- Zijn er droge rustplekken?
- Zijn er plekken waar jonge of zwakkere vogels kunnen ontwijken?
- Is de volière interessant genoeg om in te scharrelen?

Vaak zijn kleine aanpassingen al waardevol.

Kleine verbeteringen met groot effect

Niet iedereen kan zijn volière volledig opnieuw inrichten. Dat hoeft ook niet. Begin klein.

Praktische snelle verbeteringen:

- plaats een extra bamboepol als zichtbreker
- leg een takkenbos in een kale hoek
- maak een droge stofbadplek
- verplaats een drinkbak naar de schaduw
- voeg wat blad of houtsnippers toe onder struiken
- creëer een extra rustige hoek voor hennen
- plant één sterke struik per seizoen bij

Een natuurlijke volière groeit letterlijk en figuurlijk met de jaren mee.

Tot slot

Een goede volière is geen decor, maar een leefomgeving. Beplanting, schuilplekken, bodemstructuur en zichtbrekers bepalen dagelijks hoe een fazant zich voelt en gedraagt. Wie investeert in een natuurlijkere inrichting, merkt vaak dat vogels rustiger, actiever en mooier in conditie blijven.

Misschien is dat wel de beste test: niet of wij de volière mooi vinden, maar of de fazanten er natuurlijk gedrag in kunnen laten zien.

Met dank aan Teun van de Braak